Newid Hinsawdd yng Nghymru: Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (HIA)

Liz Green,

Iechyd Cyhoeddus Cymru

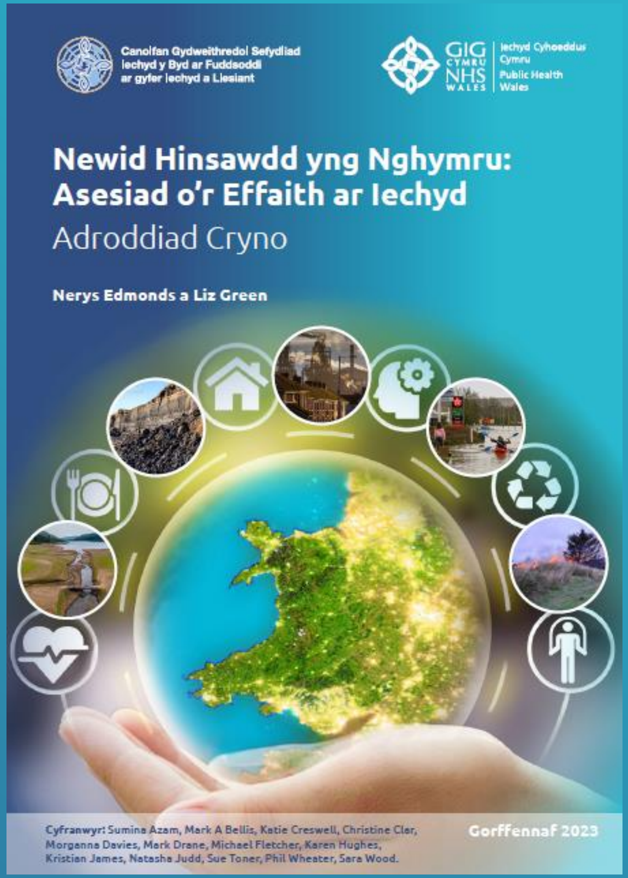

GIG CYMRU NHS WALES | Iechyd Cyhoeddus Cymru Public Health Wales

WHIASU
Wales Health Impact Assessment Support Unit

Nodau'r Asesiad o'r Effaith ar Iechyd ar Newid Hinsawdd yng Nghymru

Nodi effeithiau iechyd a llesiant posibl newid hinsawdd yng Nghymru - boed yn gorfforol, yn feddyliol neu'n gymdeithasol

- I nodi sut y bydd newid hinsawdd yn **effeithio ar fywydau pobl lle maent yn byw, yn gweithio ac yn chwarae, beth mae'n ei olygu?**
- Canolbwyntio ar yr effeithiau ar **benderfynyddion cymdeithasol iechyd**, y grwpiau poblogaeth yr effeithir arnynt a'r anghydraddoldebau
- Darparu sylfaen **dystiolaeth** i lywio ymaddasu ac **integreiddio** iechyd a llesiant i **gynllunio a pholisi ymaddasu**
- Cefnogi sefydliadau a'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau yng Nghymru a **llywio cynlluniau, polisïau a rhaglenni**

Trosolwg o'r HIA

- Cwmpas - Cymru yn unig; cynhwysfawr/cymhleth; **cyfranogol**; yn asesu effaith bosibl a gwirioneddol. Tarfwyd oherwydd y pandemig.
- **Effeithiau/cyfleoedd negyddol a chadarnhaol** wedi'u nodi
- Canolbwyntio ar yr effeithiau ar **benderfynyddion cymdeithasol iechyd, y grwpiau poblogaeth** yr effeithir arnynt a'r **anghydraddoldebau**
- **Seiliedig ar dystiolaeth: Adolygiad llenyddiaeth; cyfweliadau, 2 weithdy i randdeiliaid; astudiaethau achos**
- Sefydlwyd **Grŵp Cynghori Strategol** gan gynnwys Llywodraeth Cymru, cyrff cyhoeddus; asiantaethau amgylcheddol; y byd academaidd
- **Cyhoeddiad** – 18 Gorffennaf 2023 Asesiad o'r Effaith ar Iechyd yn amlygu angen brys i ddiogelu iechyd a llesiant wrth i'r hinsawdd newid - Iechyd Cyhoeddus Cymru (gig.cymru)

Methodoleg

Proses HIA

1. Sgrinio
2. Cwmpasu
3. Arfarniad o dri math o dystiolaeth: Poblogaeth, cyhoeddedig, ansoddol
4. Adroddiad ac argymhellion
5. Adolygiad a myfyrio gan gynnwys monitro a gwerthuso

Prif Ddarganfyddiadau

Effeithir ar holl Benderfynyddion Cymdeithasol Iechyd

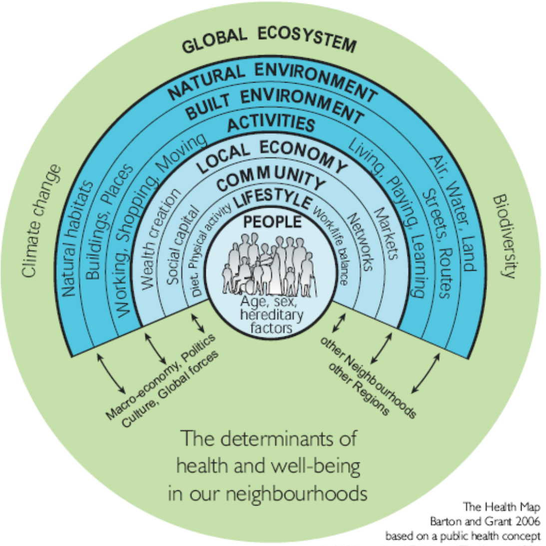

The Health Map
Barton and Grant 2006
based on a public health concept
by Whiteread and Dahlgren, The Lancet 1991

Diogeledd bwyd a maeth

Ymddygiadau sy'n effeithio ar iechyd

- Camddefnyddio sylweddau ac alcohol
- Gweithgarwch corfforol ac yn yr awyr agored

Ffactorau cymdeithasol a chymunedol

- Cadernid cymunedol
- Dadleoli'r Boblogaeth, symudedd a mudo

Iechyd meddwl a llesiant

Amodau economaidd

- Amodau gwaith
- Datblygiad a sgiliau economaidd

Mynediad at wasanaethau a'u hansawdd

- Ansawdd a mynediad at wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol
- Addysg a sgiliau

Yr amgylchedd byw

- Tai
- Tirlithriadau a thomennydd g
- Ansawdd a chyflenwad dŵr
- Ansawdd aer
- Tanau gwyllt
- Llifogydd
- Gwres
- Clefydau a gludir gan fector
- Bioamrywiaeth a Seilwaith Gwyrdd

Macro-economaidd, polisi a chynaliadwyedd

- Seilwaith
- Datblygu cynaliadwy
- Trafnidiaeth/teithio llesol

Grwpiau Poblogaeth yr effeithir arnynt - mae'n bwysig ystyried yr effeithiau cronnol a chroestoriadedd

- Y boblogaeth gyfan
- Babanod, plant a phobl ifanc
- Oedolion hŷn
- Menywod beichiog
- Pobl ag anableddau a chyflyrau hirdymor
- Grwpiau incwm isel
- Grwpiau galwedigaethol: gweithwyr awyr agored; gweithgynhyrchu; gwasanaethau iechyd/argyfwng, trafnidiaeth
- Ardaloedd daearyddol: cymunedau gwledig/ arfordirol/trefol/ardaloedd lle mae perygl llifogydd/ardaloedd diwydiannol/mwyngloddio blaenorol
- Pobl ddigartref
- Pobl sydd wedi'u dadleoli a ffoaduriaid a cheiswyr lloches
- Pobl sy'n newydd i ardal - myfyrwyr, gwladolion sydd newydd gyrraedd, ffoaduriaid a cheiswyr lloches - ardaloedd â phoblogaethau dros dro

Canfyddiadau eraill yn yr HIA: Ffactorau cyd-destunol allweddol sy'n dylanwadu ar effeithiau iechyd a llesiant

- Democratiaeth, gwneud penderfyniadau ac ymgysylltu â'r gymuned
- Ffactorau seicogymdeithasol ac ymddygiadol
- Y cyfryngau cymdeithasol a chyfathrebu (gan gynnwys cyfathrebu risgiau)
- Datblygu cynaliadwy a datgarboneiddio

Department for Environment Food & Rural Affairs
Environment Agency
Cyfoeth Naturiol Cymru Natural Resources Wales
Llywodraeth Cymru Welsh Government

Review of project learning

Working together to adapt to a changing climate: flood and coast

FCERM Resear

Research

Llywodraeth Cymru Welsh Government

Prosiect Dysgu Rheoli Risgiau Arfordirol Fairbourne

Crynodeb Gweithredol

DYDDIAD CYHOEDDI: 19/12/2019

Pwyntiau dysgu allweddol:

- Llywodraethu da
- Meithrin perthnasoedd ac ymddiriedaeth
- Cydnabod effeithiau iechyd meddwl
- Eglurder o rolau a chyfrifoldebau
- Cyfathrebu
- Ymgysylltu effeithiol

Effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ar iechyd a llesiant

Mae'r newid yn yr hinsawdd yn golygu bod tywydd eithafol, llifogydd a thywydd poeth yn debygol o ddigwydd yn amlach yng Nghymru

Mae'r newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar bob rhan o Gymru. Dangosir rhai enghreifftiau o'r effeithiau ar iechyd grwpiau penodol isod

Erbyn y 2050au yng Nghymru:

- Rhagwelir y bydd tymheredd blynyddol yn codi 1.2°C — **+1.2°C**
- Disgwylir i lawiad yn ystod yr haf leihau tua 15% — **−15%**
- Disgwylir i lawiad yn ystod y gaeaf gynyddu 6% — **+6%**
- Rhagwelir y bydd lefel y môr yn codi 22 cm — **+22cm**

Mae'r newid yn yr hinsawdd yn digwydd yng Nghymru

Mae'r newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar bob un ohonom

Plant a phobl ifanc

Tywydd eithafol a llifogydd
- Tarfu ar addysg, chwaraeon yn yr awyr agored a chwarae
- Dadleoli pobl o'u cartrefi ac oddi wrth eu ffrindiau a'u cymuned
- Achosi straen a gorbryder iddyn nhw a'u teuluoedd

Mwy o dywydd poeth
- Mwy o risg o gael salwch sy'n gysylltiedig â gwres

Llesiant meddyliol
- Gorbryder ynghylch sut y bydd y newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar eu dyfodol

Ansawdd aer
- Yn fwy agored i ddioddef yn sgil ansawdd aer gwael a mwg o danau gwyllt

Nodweddion cadarnhaol
- Yn chwarae rhan gadarnhaol yn y broses o leihau allyriadau carbon ac addasu i'r newid yn yr hinsawdd
- Gall arwain at newidiadau cadarnhaol
- Syniadau ymarferol a chreadigol i helpu cymunedau i adfer ar ôl trychinebau

Pobl ar incwm isel

Tywydd eithafol a llifogydd
- Llai o adnoddau ar gael i baratoi ar gyfer llifogydd neu dywydd eithafol arall, ac i ymateb iddo ac adfer ohono
- Yn llai tebygol o fod ag yswiriant llawn

Ansawdd aer
- Mae crynodiadau llygredd aer yn uwch mewn ardaloedd dan anfantais economaidd-gymdeithasol

Bwyd a maeth
- Gall costau bwyd gynyddu

Nodweddion cadarnhaol
- Gall leihau costau gwresogi yn yr hirdymor

Oedolion hŷn

Tywydd eithafol a llifogydd
- Tarfu ar fynediad at wasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a chymorth
- Dadleoli pobl o'u cartrefi a'u rhwydweithiau cymorth
- Yn fwy agored i niwed mewn argyfyngau megis llifogydd
- Mwy o drallod meddwl

Mwy o dywydd poeth
- Mwy o risg o salwch a marwolaethau sy'n gysylltiedig â gwres
- Gall ynysigrwydd cymdeithasol gynyddu yn ystod tywydd poeth

Ansawdd aer
- Mae oedolion hŷn yn fwy agored i ddioddef yn sgil ansawdd aer gwael a mwg o danau gwyllt

Nodweddion cadarnhaol
- Disgwylir i aeafau cynhesach leihau nifer y marwolaethau sy'n gysylltiedig â thywydd oer

Pobl ag anableddau a chyflyrau iechyd hirdymor

Tywydd eithafol a llifogydd
- Tarfu ar fynediad at wasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a chymorth
- Mwy o drallod meddwl
- Yn fwy agored i niwed mewn argyfyngau megis llifogydd

Mwy o dywydd poeth
- Effeithiau negyddol ar rai cyflyrau megis problemau iechyd meddwl, clefydau cardiofasgwlaidd ac anadlol, a diabetes
- Gall rhai meddyginiaethau gynyddu'r perygl o ddatblygu salwch sy'n gysylltiedig â gwres
- Ynysigrwydd cymdeithasol
- Tarfu ar gwsg

Ansawdd aer
- Mae'r rhai sydd â chyflyrau anadlol yn fwy agored i ddioddef yn sgil ansawdd aer gwael a mwg o danau gwyllt

---

- Mae angen i'r broses o gynllunio a pharatoi ar gyfer y newid yn yr hinsawdd gynnwys camau gweithredu ar draws sectorau i hyrwyddo a diogelu iechyd a llesiant grwpiau poblogaeth a lleoedd gwahanol yng Nghymru.

O: Asesiad o'r Effaith ar Iechyd yn Sgil y Newid yn yr Hinsawdd yng Nghymru (Iechyd Cyhoeddus Cymru, I ddod). Kovats, S. a Brisley, R. (2021) Health, Communities and the Built Environment. Yn: The Third UK Climate Change Risk Assessment Technical Report. Netherwood A. (2021) Third UK Climate Change Risk Assessment Technical Report: Summary for Wales.

Y Negeseuon Allweddol

- Mae ein **hiechyd a'n llesiant yn dibynnu ar iechyd y blaned** a'i hecosystemau
- Mae mynd i'r afael â **newid hinsawdd drwy leihau allyriadau â chyd-fuddiannau mawr** i iechyd
- **Mae angen cryfhau ymgysylltu a chyfranogiad y cyhoedd mewn polisïau a chynllunio** ar gyfer y dyfodol
- **Mae angen mwy o weithredu ar frys ledled Cymru i addasu'r** amgylcheddau y mae pobl yn byw, yn gweithio, yn chwarae ac yn dysgu ynddynt i ddiogelu iechyd a llesiant.
- Mae angen i gamau gweithredu ar **addasu fynd y tu hwnt i ymatebion i gyfnodau unigol o dywydd eithafol** - mae angen datrysiadau hirdymor ac ataliol
- **Bydd polisïau addasu a phenderfyniadau mewn sectorau eraill yn effeithio ar ganlyniadau iechyd.** Mae angen i iechyd, llesiant a thegwch fod yn ganlyniadau polisïau addasu ar draws sectorau

Effaith a Dylanwad

- Cynllun Ymaddasu Llywodraeth Cymru
- Asesiad Risg Newid Hinsawdd 4 yn y DU
- Blaenoriaeth strategol Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Cyfoeth Naturiol Cymru – yn argymell HIA ar lefel leol
- Wedi'i ailadrodd gan genhedloedd eraill
- HIAs dilynol

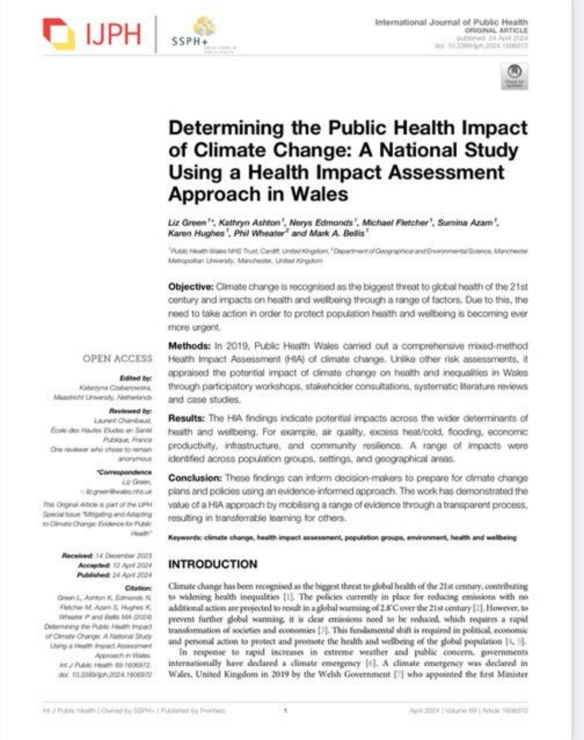

IJPH | SSPH+

International Journal of Public Health
ORIGINAL ARTICLE
published: 24 April 2024
doi: 10.3389/ijph.2024.1606972

Determining the Public Health Impact of Climate Change: A National Study Using a Health Impact Assessment Approach in Wales

Liz Green[1]*, Kathryn Ashton[1], Nerys Edmonds[1], Michael Fletcher[1], Sumina Azam[1], Karen Hughes[1], Phil Wheater[2] and Mark A. Bellis[1]

[1]Public Health Wales NHS Trust, Cardiff, United Kingdom, [2]Department of Geographical and Environmental Science, Manchester Metropolitan University, Manchester, United Kingdom

Objective: Climate change is recognised as the biggest threat to global health of the 21st century and impacts on health and wellbeing through a range of factors. Due to this, the need to take action in order to protect population health and wellbeing is becoming ever more urgent.

Methods: In 2019, Public Health Wales carried out a comprehensive mixed-method Health Impact Assessment (HIA) of climate change. Unlike other risk assessments, it appraised the potential impact of climate change on health and inequalities in Wales through participatory workshops, stakeholder consultations, systematic literature reviews and case studies.

Results: The HIA findings indicate potential impacts across the wider determinants of health and wellbeing. For example, air quality, excess heat/cold, flooding, economic productivity, infrastructure, and community resilience. A range of impacts were identified across population groups, settings, and geographical areas.

Conclusion: These findings can inform decision-makers to prepare for climate change plans and policies using an evidence-informed approach. The work has demonstrated the value of a HIA approach by mobilising a range of evidence through a transparent process, resulting in transferrable learning for others.

Keywords: climate change, health impact assessment, population groups, environment, health and wellbeing

OPEN ACCESS

Edited by: Katarzyna Czabanowska, Maastricht University, Netherlands

Reviewed by: Laurent Chambaud, École des Hautes Études en Santé Publique, France; One reviewer who chose to remain anonymous

***Correspondence** Liz Green, liz.green@wales.nhs.uk

This Original Article is part of the IJPH Special Issue "Mitigating and Adapting to Climate Change: Evidence for Public Health"

Received: 14 December 2023
Accepted: 12 April 2024
Published: 24 April 2024

Citation: Green L, Ashton K, Edmonds N, Fletcher M, Azam S, Hughes K, Wheater P and Bellis MA (2024) Determining the Public Health Impact of Climate Change: A National Study Using a Health Impact Assessment Approach in Wales. Int J Public Health 69:1606972. doi: 10.3389/ijph.2024.1606972

INTRODUCTION

Climate change has been recognised as the biggest threat to global health of the 21st century, contributing to widening health inequalities [1]. The policies currently in place for reducing emissions with no additional action are projected to result in a global warming of 2.8°C over the 21st century [2]. However, to prevent further global warming, it is clear emissions need to be reduced, which requires a rapid transformation of societies and economies [3]. This fundamental shift is required in political, economic and personal action to protect and promote the health and wellbeing of the global population [4, 5].

In response to rapid increases in extreme weather and public concern, governments internationally have declared a climate emergency [6]. A climate emergency was declared in Wales, United Kingdom in 2019 by the Welsh Government [7] who appointed the first Minister

Diolch am wrando.
Unrhyw gwestiynau?

Iechyd Cyhoeddus Cymru
Public Health Wales